

Tussen wonder en horror

Het beeld 'Hell Gate' van Johan Tahon, die zelf een ongebooren kind verloor. ©Guislain Museum

[SOFIE VAN HYFTE](#) | 05 juli 2019 00:00

Museum Dr. Guislain zoomt met de tentoonstelling 'Bloedtest' op experimentele wijze in op de maakbaarheid van de mens. Hoe gaan we in de toekomst om met erfelijke ziektes?

Wordt onze samenleving almaar gezonder en perfecter? Evolueren we in de richting van designerbaby's? Steeds meer ziektes worden behandelbaar en genen kunnen gemodificeerd worden. Over levensbedreigende aandoeningen zijn we het roerend eens, die moeten we ten allen koste proberen te vermijden, maar wat met erfelijke stoornissen zoals schizofrenie, verslaving of handicaps zoals het syndroom van Down?

Die vragen vormen het vertrekpunt van de tentoonstelling 'Bloedtest' in het Museum Dr. Guislain in Gent. Ze hakt er bij momenten stevig in. Niet alleen word je je bewust van de prangende keuzemogelijkheden waar we vandaag voor staan als het gaat om leven en dood. Ook word je door de vele artistieke ingrepen rond het thema heen en weer gekatapulteerd tussen de meest uiteenlopende gedachten.

'Bloedtest' is een samenwerking tussen het Museum Dr. Guislain en de vzw Wit.h, een organisatie uit Kortrijk die mensen met een verstandelijke beperking laat samenwerken met professionele kunstenaars. De expo is ook op dezelfde manier opgevat. 'Bloedtest' verwijst naar de niet-invasieve

prenatale test (NIPT). Iedere zwangere vrouw krijgt die test gratis aangeboden sinds juli 2017. De test gaat onder meer na of een ongeborn kind het Syndroom van Down of trisomie 21 heeft.

Sociale druk

Twee jaar geleden had de filosoof Ignaas Devisch (UGent) nog een verhitte discussie over de NIPT in 'De afspraak' op Canvas met wijlen Etienne Vermeersch. De ethicus Vermeersch liet zich toen scherp uit over mensen met het syndroom van Down. Vermeersch zag die ziekte het liefst van al uitgeroeid.

In de visietekst aan het begin van de tentoonstelling lees je Devisch' inzichten. 'Vooruitgang is maar vooruitgang indien ze ons toelaat met meer vrijheid de keuzes te maken die we zelf willen', stelt hij. 'De druk van de NIPT groeit en we zijn ons vaak niet bewust van het subtiele spel van sociale druk, terwijl die wel degelijk veel individuele beslissingen beïnvloedt. Wij beslissen zelf, maar de samenleving ademt mee.'

De tentoonstelling wil geen standpunt innemen of een oordeel vellen over de NIPT. Wel wil ze door artistieke ingrepen van diverse kunstenaars zoals Peter Verhelst, Robbert&Frank Frank&Robbert, Kris Deprey en Peter Holvoet-Hanssen de grenzen van het ethisch denken aftasten en het publieke debat voeren dat in de aanloop naar de terugbetaling van de NIPT nooit gevoerd is.

'Bloedtest' neemt je mee langs een pak verschillende invalshoeken. Zo wordt aan de hand van dagboekfragmenten van Myriam Mestiaen het probleem van het wonderhormoon diethylstilbestrol of DES belicht. Dat hormoon bleek de ontwikkeling van het geslachtsorgaan bij foetussen te verstoren. Miljoenen DES-dochters, onder wie Myriam Mestiaen, hadden later zelf fertiliteitsproblemen. Of ze bleven kinderloos.

Mestiaen vertaalde haar vruchtbaarheidzorgen tussen 2001 en 2008 in een stapel tekeningen. Aanvankelijk wist ze niets af van haar DES-verleden. Pas onlangs ontdekte ze de ware toedracht.

Tasmaanse tijger

Hoe verder de tentoonstelling vordert, hoe intenser ze wordt. Ruimtes die normaal niet voor het publiek toegankelijk zijn, krijgen eenmalig een nieuwe functie. Soms geeft het je een bevreedend gevoel. Het is een voyeuristisch gevoel dat wonderwel bij de werken past.

Een gat in de vloer van een ruimte brengt je tot bij de tombe van de laatste downer ter wereld. Het is een prachtig werk van het kunstenaarsduo Frank&Robbert Robbert&Frank in samenwerking met twee artiesten met down. De archeologische site verbergt artefacten die verwijzen naar een wereld waarin beperkingen de norm zijn. Elk stukje keramiek kan urenlang worden toegelicht. Ook zie je heel goed de input van de kunstenaars met down. Een beter inzicht in hun wereld krijg je niet.

De expo eindigt op een hoogtepunt. De kunstenaar Johan Tahon getuigt in 'Hell Gate' hoe hij een ongeborn kind verloor en maakte in samenwerking met de punkband Wild Classical Music Ensemble

ongeboren kind verloor en maakte in samenwerking met de punkband wild Classical Music Ensemble en de gitarist Lee Ranaldo van Sonic Youth een muziekstuk tussen zijn beeldhouwwerken in.

De schrijver Peter Verhelst vergelijkt iemand met down dan weer met een Tasmaanse tijger. Die zou uitgestorven zijn, maar wordt nog geregeld gespot. In de kleinste, meest stoffige ruimte van het museum worden door hem verzamelde getuigenissen van ouders en wetenschappers door een computerstem voorgelezen. Verschillende standpunten lopen door elkaar en veroorzaken het pingpongeffect dat je voortdurend voelt als je door de expo wandelt.

Wie niet genoeg krijgt van het geheel, kan dit weekend deelnemen aan de Walking Opera. Muzikant Kris Deprey legde zichzelf de beperking op slechts één akkoord te gebruiken om drie uur muziek te maken. Het is een gewaagde keuze die volledig in lijn ligt met de opzet.

'Bloedtest' loopt nog tot 20 oktober in het Museum Dr. Guislain in Gent.

LEES VERDER

TIJD CONNECT
